

FRANCESC ESTEVÉ

El colp de mà del Govern valencià a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), en versió de república tarongera, ens ha revelat fins a quin punt d'autoritarisme i de blaverisme és capaç d'arribar el PP de Francisco Camps. Ni tan sols Franco, just després de guanyar la guerra, va gosar censurar així els membres republicans de l'Acadèmia Espanola. El nostre Paco local, sentinella no pas d'Occident sinó del "Levante feliz", no ha dubtat ni un segon a tallar *manu militari*, per mitjà del motorista Font de Mora, les vel·leïtats d'una acadèmia que li deu obediència.

L'assalt ha estat certament una sorpresa per la radicalitat, però no pas cap incoherència dels populars. Al capdavant, el darrer moviment de Camps és sols l'última i més extrema expressió del que l'AVL ha estat per al PP: un instrument teledirigit i aparentment "tècnic" per a activar o desactivar el conflicte lingüístic a conveniència. Així ho ha expressat Camps, amb una lògica casernària: l'AVL està subordinada a la Generalitat i, per tant, o fa el que jo li mane o l'elimine o la repoble amb addictes al règim.

De què s'estranyen alguns ara? L'AVL ha estat constituïda per quotes de partit i presidida per una senyora que té com l'únic mèrit acadèmic ser militant del PP. Ascensió Figueres, a qui ve just això de llegir i escriure, no ha enganyat ningú, perquè ha fet sempre el mateix paper: comissària política del partit. No fa gaire la docta presidenta se sumava a la campanya de Camps aportant la seua erudició filològica: "Els catalans ens volen furar la llengua igual com ens volen furar l'aigua." I una cosa semblant es pot dir del vicepresident, Josep Palomero, que ho és en virtut de la literatura escrita en el seu carnet del PSPV-PSOE i que ha estat fins fa poc un estret cooperador de Figueres i les seues proeses. Per no faltar, l'AVL no ha desatès ni la representació dels poders fàctics: entre els acadèmics no ha mancat ni un capellà ni un militar, investits del do de llengües que els dona llur pertinença a estaments sagrats.

"Sense prestigi intel·lectual -que no han guanyat- i sense suport social i polític -el PSPV no els en donarà-, els tretze membres 'unitaristes' de l'AVL només poden fer un primer i potser darrer acte de dignitat, perquè ja han fet tard per a afirmar-se com a acadèmics seriosos i independents. La resta del guió, com sempre des que pactaren l'AVL, la decidirà el PP"

Si volem entendre què ha passat, ens hem de demanar què ha fet l'AVL en els tres anys i mig que van des de la seua constitució fins ara. Simplement llegint els seus comunicats -per cert, plens de faltes d'ortografia, de lèxic i de sintaxi-, ho aclarirem de seguida. Han estat tres anys i mig repetint a cada pas l'endevinalla aquella que figura en la llei de creació de l'AVL: el valencià "forma part del sistema lingüístic que els corresponents Estatuts d'Autonomia dels territoris hispà-

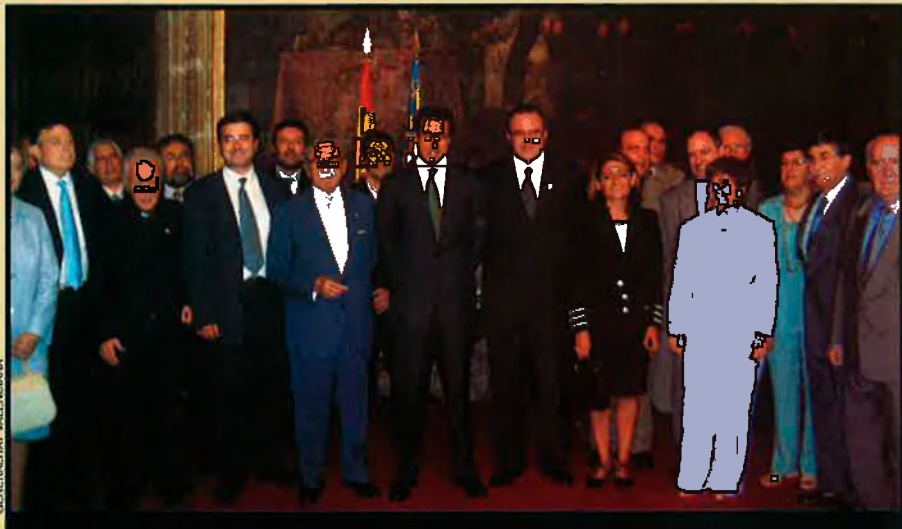
AVL: cullen el que

tics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia". Cosa que mai no els ha impedit de beneir, amb algun lleuger retret críptic, l'actuació del Govern del PP quan ha dividit "català" i "valencià" en la Biblioteca Nacional espanyola i en les escoles oficials d'idiomes, quan ha purgat els autors no valencians dels currículums de literatura o quan ha creat un model de llengua ben dialectal i el màxim d'allunyat del català general. O simplement, per no haver promogut l'ús social de la llengua. (A propòsit, algú recorda les mesures que, en aquest sentit i com a paquet conjunt a la llei de l'AVL, s'inclogueren en el Pacte pel Valencià? S'han aplicat mai?)

Des del principi, els membres de l'AVL, seguint el paper assignat, s'acomoden en la ficció que el valencià no té gramàtiques ni diccionaris i que ells han d'edificar el valencià des del zero absolut. Així, en ple segle XXI, es disposen a refer, amb un pressupost milionari, els diccionaris ortogràfic i normatiu que Pompeu Fabra, tot solet o quasi, ja havia publicat, respectivament, el 1913 i el 1932. I com que el diccionari normatiu porta definicions, quan arriben a la veu *alguerès*, s'adonen que algun nom de la llengua hi han de posar. I que no poden avançar si no aclareixen si l'*alguerès* és valencià, català, balear, català-valencià, valencià-català, català-valencià-balear o potser una llengua independent. El fet que fins i tot les lleis de la República italiana parlen de *catalano* no els aporta cap pista definitiva, de manera que decideixen posar-se d'acord en un dictamen sobre el nom.

Per primera vegada, comencen a no poder esquivar la realitat i, per fi, l'AVL pren una decisió seriosa: cal reconèixer que el "valencià" forma part de la llengua catalana i que, històricament i legalment, al País Valencià rep els noms de "valencià" i "català". L'afer del memoràndum espanyol de les llengües a Europa dispara tot el procés. El dictamen pactat que havien de fer públic després del congrés del PP valencià -per no ferir susceptibilitats- xoca frontalment amb l'estratègia

han sembrat

Els primers components de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, amb el seu gran impulsor, Eduardo Zaplana. Tres anys i mig després, molts encara dubten de la seua necessitat.

de Camps quan aquest fa de la llengua, com de l'aigua o l'Euroregió, el centre del seu discurs anticatalà i es proclama paladí de la valencianitat amenaçada. I com que el PP ha tingut sempre en l'AVL una corretja de transmissió dòcil, ara no pot tolerar que deixi de ser-ho quan més falta li fa: quan invoca ingerències de Maragall, Carod i Rodríguez Zapatero, i recursos judicials contra tothom, Govern espanyol inclòs. Tot això, amb la competència per l'extrema dreta de les hosts de García Sentandreu.

És llavors i només llavors que els tretze acadèmics "unitaristes" prenen per primera vegada una posició de dignitat intel·lectual i institucional contra l'*orden y mando*. Però aleshores ja han fet tard. El PP considera una insolència que els subordinats se li revoltin i l'AVL no s'ha guanyat la credibilitat social de qui li hauria pogut donar suport. Des de les universitats, els qui s'oposaren a la participació en l'AVL veuen confirmat que tenien raó. A més, els membres "unitaristes" de l'AVL, entre els quals alguns professors universitaris de Filologia Catalana, ni tan sols són capaços d'incorporar al dictamen la solució onomàstica dels estatuts de les seues pròpies universitats, confirmada pel Tribunal Constitu-

cional i el Tribunal Superior de Justícia valencià: la fórmula "català" com a nom acadèmic i general, i "valencià" segons l'Estatut d'Autonomia. El dictamen dels tretze "unitaristes" de l'AVL no passa –ni el PSPV ho vol– de recomanar "valencià" i "llengua valenciana" en exclusiva i, excepcionalment, un "valencià/català" sense cap base jurídica, inviable com a simple nom i perillós perquè permet interpretar-lo com a dues llengües artificialment soldades.

I el PSPV-PSOE? Els socialistes valencians han estat, primer que ningú, els qui no han volgut tancar mai el conflicte: censuraren "català" en els estatuts de la Universitat de València i en tres legislatures successives no sols no resolgueren la qüestió, sinó que s'oposaren a fer de les universitats valencianes la institució de referència lingüística, com ho és a les Illes. I ara, significativament, en la polèmica sobre el memoràndum de llengües, els dos antics negociadors socialistes de l'Estatut valencià, Joan Lerma i Felip Guardiola, s'adherien als postulats del PP. Lerma es feia fotos amb les pancartes peperes del Senat davant Zapatero ("El valencià, una llengua d'Europa"). Guardiola signava el manifest blaver de la Fundació Broseta.

I els joves socialistes que ara manen en el PSPV? En el millor dels casos han respost amb evasives i amb invocacions genèriques al "consens" i a la defensa del "valencià". Joan I. Pla, secretari general del PSPV, ha arribat a declarar: "No estarem mai amb ERC ni amb els seus interessos perquè el català siga la nostra llengua." Ara, però, davant el colp de mà del PP a l'AVL, Pla proclamava solemnement a les Corts Valencianes que era "l'ultratge més gran de la història democràtica d'aquest país". Si és així, caldrà exigir-li una resposta proporcional com a cap de l'oposició. Per exemple, trencar el diàleg institucional i, en concret, les converses per la reforma de l'Estatut d'Autonomia. Un Estatut devaluat que el PP, després d'anys de negar-s'hi, vol aprovar ara a la baixa i a corre-cuita, abans que l'Estatut català pugui convertir-se en model. Trencarà Pla amb tot això? Donarà la cara pels tretze acadèmics i la "unitat de la llengua" ni que siga amb "valencià/català"? S'atrevirà com a mínim a oposar-se a l'eventual Llei de "Senyes d'Identitat" del PP?

Sense prestigi intel·lectual –que no han guanyat– i sense suport social i polític –el PSPV no els en donarà–, els tretze membres "unitaristes" de l'AVL només poden fer un primer i potser darrer acte de dignitat, perquè ja han fet tard per a afirmar-se com a acadèmics seriosos i independents. La resta del guió, com sempre des que pactaren l'AVL, la decidirà el PP, tant si Camps vol superar-se en l'autoritarisme blaver i refer unilateralment l'AVL, com si decideix frenar abans de situar-se en la ultradreta. Molt probablement alguns dels "acadèmics", sobretot els socialistes, que tan de gust gaudeixen del càrrec i el sou, s'hi ferraran passe el que passe. El PSPV passarà xiulant i fent blaverisme discret, de quant blanc. I altres, com hem fet des del principi d'aquesta trista història, continuarem denunciant, amb amargor, que cullen el que han sembrat.

Francesc Esteve és assessor lingüístic